

PÁLYAMŰ

**A GYULAI TÖRVÉNYSZÉK
KOLLÉGIUMVEZETŐI ÁLLÁSÁRA BENYÚJTOTT
PÁLYÁZATHOZ**

**DR. ZÁMBORI TIBOR
2016. JANUÁR 28.**

“Egy szervezet erejének az a próbája, hogy többet tud-e felszínre hozni egy közönséges földi halandóból, mint amire az képesnek látszik, előhívja-e rejtett energiáit, hogy azzal másokat is segítsen képességeik kibontakoztatásában. Egy szervezet célja, hogy átlagos embereket átlagon felüli tettekre tegyen képessé” (Peter F. Drucker)

Pályamű

A pályázat kiírása szerint a pályaműnek tartalmaznia kell a Gyulai Törvényszék pályázattal érintett kollégiumának működésével kapcsolatos hosszú távú terveket és azok megvalósításának ütemezését.

Ezen terveket úgy kell megfogalmaznia, hogy azok megfeleljenek:

- a) az Országos Bírószági Hivatal elnöke által meghatározott stratégiai céloknak,
- b) a kollégiumvezetői tisztségre vonatkozó jogszabályi rendelkezésekben és az OBH szabályzatokban foglaltaknak,
- c) a Gyulai Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzatából (SzMSz) eredő feladat és felelősségi köröknek,
- d) a Gyulai Törvényszék elnöke által megfogalmazott közép és hosszú távú terveknek,
- e) a törvényszék előtt álló rövid- és hosszú távú kihívásoknak, amelyek a következő területeken jelentkezhetnek:

- ítékezés időszerűsége és megalapozottsága (civilisztikai ügyszakban a törvényszék első és másodfokán az egy tárgyaló tanácsra jutó befejezett peres ügyek számának növelése, valamint a törvényszék másodfokán az egy tárgyaló tanácsra jutó folyamatban maradt ügyek számának csökkentése, a törvényszék első fokán a gazdasági peres ügyek időszerűségének javítása),
- emberi erőforrásokkal való gazdálkodás,
- tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás,
- bírósági integritás,
- bírósághoz való hozzáférés,
- képzés.

A pályázati kiírás tükrözi az Országos Bírószági Hivatal elnökének stratégiai céljait, melyek következők:

- A bíróságok az alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék, a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítéلkezzenek,
- Az emberi erőforrások optimális elosztása, hasznosítása,
- A tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása,
- A bírósági szervezet integritása, az ítéلkezési és igazgatási munka átláthatósága, utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége,
- A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése,
- A képzési rendszer fejlesztése, együttműködés a többi hivatásrenddel.

A pályázati kiírásban foglalt célkitűzéseimet úgy igyekszem meghatározni, hogy azok megfeleljenek a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) rendelkezéseinek, valamint a bíróságok igazgatásáról szóló 6/2015. OBH elnöki utasítással kiadott szabályzatban (a továbbiakban: igazgatási szabályzat) és a Gyulai Törvényszék Szervezeti és Működési Szabályzatában a kollégiumvezető részére megszabott feladatok végrehajtásának. Céljaim szervesen illeszkednek továbbá a Gyulai Törvényszék elnökének a saját elnöki pályázatában megfogalmazott az alábbi célkitűzésekhez:

- Hatékonyság, a bírák adminisztrációs terhének csökkentése, team-ügyintézés,
- Arányos munkateher, mindenki a képzettségének megfelelő munkát végezze,
- „Zöld bíróságok”, informatikai innováció
- Nyilvánosság a tárgyalóteremben és azon kívül, az igazgatási munka transzparenciájának növelése,
- Internetes fejlesztések, elektronikus ügyintézés, szolgáltató bíróság
- “Gyulai tudományos műhely” létrehozása.

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke által megfogalmazott stratégiai céloknak és a Gyulai Törvényszék elnöke által megfogalmazott közép- és hosszú távú terveknek megfelelően, a pályázati kiírás szempontjait figyelembe véve az alábbiakban mutatom be a kollégium működésével kapcsolatos terveimet:

Már törvényszéki elnökhelyettesként is komolyan gondoltam, hogy az irányítás akkor hatékony, ha nem csupán egyszemélyi döntéseken, hanem a lehetőségekhez képest az érintettek minél szélesebb körű bevonásán alapul. A kollégium esetében ez annál inkább igaz, hogy a jogegység érdekében fontos, hogy a szakmai és a szükség szerinti igazgatási elveket, intézkedéseket mindenki elfogadja, és ne kényszerűséggént élje meg.

Mitől hatékony a polgári igazságszolgáltatás? Ez rendkívül összetett igényeket fedhet, hiszen a bíróságoknak az alkotmányos keretek között kell működniük, úgy, hogy azzal az állampolgárok, a társadalom megelégedettségét is kiváltsák. Azok a döntések tarthatnak számot erre, amelyek a hatályos jogszabályoknak megfelelnek, kellően megalapozottak, meggyőző szóbeli és írásbeli indokolással ellátottak, és – nem utolsósorban – ésszerű időn belül megszületnek. Ugyanakkor az elhúzódó ügyekben is érzékelniük kell az eljárás résztvevőinek, hogy a bíró, a bírósági titkár minden tőle telhetőt megtesz a bizonyítás mihamarabbi lefolytatásáért, az ezzel ellentétesen ható eljárási cselekményeket a rendelkezésére álló eszközökkel megakadályozza. Egyes pertípusok nagyobb valószínűséggel elhúzódhatnak, mert természetüknél fogva szélesebb körű bizonyítást igényelnek. Ezekben is azt kell látniuk az eljárás szereplőinek, hogy a bíró kézben tartja a bizonyítást, nem teljesíti a per elhúzására irányuló, vagy éppen szükségtelen bizonyítási indítványokat.

A döntések szakmai megalapozottsága érdekében a kollégiumvezető, mint szakmai vezető legfőbb feladata, hogy biztosítsa, illetve a lehetőségeihez képest elősegítse a bírák és az önálló hatáskörben eljáró igazságügyi alkalmazottak számára a kellő tudásanyag megszerzésének lehetőségét, a megfelelő tárgyi feltételeket.¹

¹ Bsz. 124. § (1) A kollégiumvezető
a) szervezi a kollégium munkáját,

Mit is jelent ez a támogatás? A bírák és igazságügyi alkalmazottak részéről szinte folyamatos érdeklődés, segítségkérés lehetővé teszi a gyorsan változó joganyag alkalmazásával kapcsolatos gyakorlati problémák összegyűjtését, szükség szerinti megtárgyalását. A kollégiumban ennek több évtizedes hagyománya alakult ki, amelyet pályázatom sikere esetén magam is fenn szeretnék tartani. A jogalkalmazás állandóan változó kihívásainak ugyanis meggyőződésem szerint csak úgy tudunk eleget tenni, ha a felvetődő problémákat folyamatosan azonosítjuk, és a szakmai-igazgatási vezetőnek kitüntetett szerep jut abban, hogy a megoldásukhoz megtaláljuk a lehető leghatékonyabb humán erőforrást.

A bírói munka szempontjából alapvető joganyagok módosultak (pl. új Polgári Törvénykönyv), és előttünk áll a Polgári perrendtartás jelentősnek tűnő módosítása is. Ugyancsak nehézséget jelent a nemrégiben hatályba lépett, nagy terjedelmű és széleskörű kötelezettségeket eredményező BÜSZ és az egységes iratkezelési szabályzat. Kihívásként jelentkezik a BIIR rendszer kibővített használata, továbbá az elektronikus ügyintézés kiterjesztése. A felmerülő kérdések, szakmai problémák tehát sokrétűek lehetnek, melyekre szeretnék nyitottan reagálni, a megoldás szolgálatába állítva azokat az előnyöket is, amelyeket a kollégiumvezető a más kollégiumokkal, illetve más szintű bíróságok bírásaival fenntartott intenzív szakmai kapcsolatból szerezhet.

A kollégium hagyományosan magas színvonalú szakmai és munkakultúrája mellett – amelynek fenntartásában és továbbfejlesztésében Sztrungáné dr. Tóth Tünde volt kollégiumvezető tevékenységén kívül a bírák is jelentékeny szerepet vállaltak – a kollégiumvezetői feladatok hatékony ellátásához reményeim szerint jelentősen hozzájárulhat az ítélkező bíróként és igazgatási vezetőként bizonyított munkabírásom, valamint az igazgatásban megszerzett sok tapasztalatom. Szerencsésnek tekintem magam, mert kinevezésem esetén egy fiatal, de mégis széleskörű ítélkezési tapasztalattal rendelkező kollégiumvezető-helyettes támogatására számíthatok dr. Pusztai-Sznyiida Barbara személyében, aki első- és másodfokú ügyek, valamint a felszámolási és a civil szervezetek nyilvántartása iránti ügyekben is jártasságot szerzett. Bízom benne, hogy ennek következtében kinevezésem esetén "jó párost" alkothatunk majd.

I.

Az ítélkezés időszerűsége és megalapozottsága

A pályázatnak tartalmaznia kell a kollégium működésével kapcsolatos hosszú távú terveket és azok megvalósításának ütemezését. Ez vonatkozik *az ítélkezés időszerűségére és megalapozottságára* is.

Az ítélkezés *időszerűségének területén* a pályázati kiírás a

- a) törvényszék
 - első- és
 - másodfokán
- az egy tárgyaló tanácsra jutó befejezett peres ügyek számának növelését

b) a törvényszék másodfokán az egy tárgyaló tanácsra jutó folyamatban maradt ügyek számának csökkentését

c) a törvényszék első fokán a gazdasági peres ügyek időszerűségének javítását

várja el.

A Gyulai Törvényszék területén mindig is az a szemlélet uralkodott, hogy az ügyeket a szakmai megalapozottságon túl a lehetőségekhez képest minél rövidebb idő alatt be kell fejezni. Az Országos Igazságszolgáltatási Tanács által is elismert módon a Békés megyében működő bíróságok az 1990-es évek közepén még meglévő hatalmas hátralékot számos igazgatási intézkedés és a bírák fegyelmezett, áldozatkész munkájával ledolgozták, ami a 2000. évet követően is irányadó maradt. Ez annak a szemléletnek tulajdonítható, amely egyenrangú tényezőkként kezelte a bíró személyes felelősségét és a vezetői odafigyelést az időszerű ítélkezésben. Nem a véletlen műve volt tehát a hátralék ledolgozása, hanem elsődlegesen a bírák, igazságügyi alkalmazottak szívósságának, többletteher-vállalásának eredményeképpen alakult ki, hogy a lényegében folyamatosan a bírói és a bírósági titkári álláshelyek együttes számának az országos létszámon belüli arányával azonos arányú érkezés mellett a Gyulai Törvényszék kimagaslóan alacsony folyamatban lévő ügyszámmal rendelkezik.

Az egy tárgyaló tanácsra (egy tárgyaló bíróra) számított ügyforgalmi adatok számontartása, s ezekből következtetések levonása a bírósági igazgatásban hosszú időre tekint vissza. Ez annak ellenére van így, hogy az egy tárgyaló tanács (egy tárgyaló bíró), mint statisztikai adat kiszámítása adott esetben igen bonyolult, s korántsem egységes. *Ezért üdvözlendő a létszám-ügyszám aránytábla bevezetésének gyakorlata, amely két objektív adatot, az érkezett peres ügyek számát és az engedélyezett bírói álláshelyek számát állítja arányba.* Még közelebb vinne a valósághoz az aránytábla alkalmazásának teljes körűvé tétele, azaz kiterjesztése az érkezett nem peres ügyekre és a bírósági titkári álláshelyekre is.

Ad a): kiinduló adatokat számszerűen és a maguk konkrétságában a következő táblázat szemlélteti:

Civilisztikai törvényszéki peres ügyek		2014. I. félév	2015. I. félév
Érkezés	I.fok	169	381
	II.fok	186	175
Befejezés	I.fok	167	280
	II.fok	172	213
Folyamatban	I.fok	112	174
	II.fok	87	67
Egy tanácsra (egy tárgyaló bíróra) számított befejezett peres ügyek havi átlagos száma			
I.fok		10,23	28,25

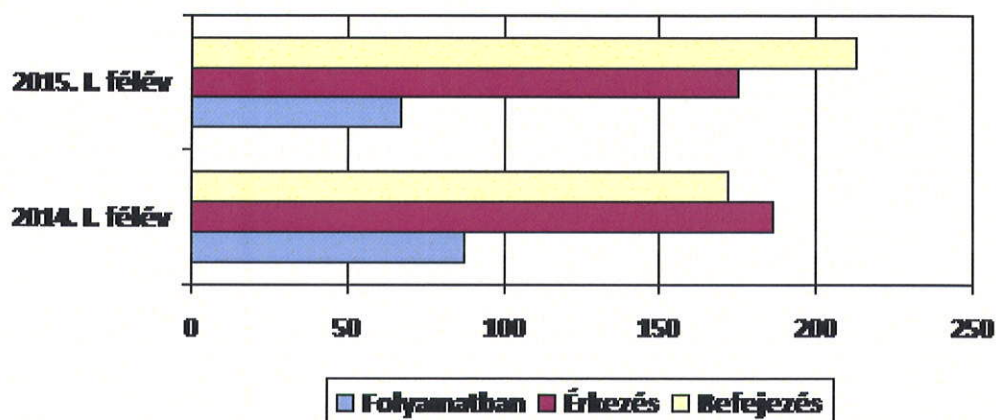
II.fok		19,48	23,05

Az adatok mögött az áll, hogy a kollégiumban dolgozó bírákat az ügyforgalomtól függően szükséges az elsőfokú, a másodfokú, s a bírósági titkári álláshelyek alacsony aránya miatt a csőd- és felszámolási ügyekben is foglalkoztatni. Ugyanakkor látható, hogy amennyiben az érkezés, valamint az időszerűség biztosítása megköveteli, a bírák teljesítményének növekedése sem marad el ettől. Nem lehet azonban figyelmen kívül hagyni itt sem, hogy az egy tárgyaló tanácsra (egy tárgyaló bíróra) számított adatok önmagukban is kétséges képet adnak, valamint azt, hogy a kollégium időszerűségi és ügyforgalmi adatai egyébként milyenek. Kollégiumvezetőként e pozitív bírói attitűd szakmai támogatását tekinteném az elsődleges feladatommak, főleg az új Ptk. egyre szélesedő alkalmazási gyakorlatának és a devizahiteles ügyeknek a területén.

Ad b): Az egy tárgyaló tanácsra (egy tárgyaló bíróra) számított ügyforgalmi adatok megbízhatóságának viszonylagosságáról az előbbieken már írtam. Megítélésem szerint a folyamatban maradt ügyek területén is az aktuális ügyforgalmi célt kell követni, amely kiegyensúlyozott időszerűségi helyzetben nem más, mint hogy adott időszakban (pl. egy negyedévben, félévben, vagy naptári évben) a befejezett ügyek száma érje el az érkezett ügyek mennyiségét, s ezáltal a jellemző pertartam és a folyamatos peres ügyek száma legalábbis szinten maradjon.

2014. I. félévének végén 57,08 volt a folyamatban maradt másodfokú peres ügyek egy tanácsra jutó átlagos száma a Gyulai Törvényszéken, ami az országosan jellemző 74,80-nak alig háromnegyede. Ennél kevesebb egy tanácsra számított ügy csak hét törvényszéken volt folyamatban. Az Országos Bírósági Hivatal elnökének stratégiai célkitűzéseivel és a Gyulai Törvényszék elnöke pályázatában meghatározott célokkal összhangban van, hogy a Gyulai Törvényszéknél ez az adat is még kedvezőbb legyen. Szükséges ugyanakkor figyelembe venni azt is, hogy amíg 2014. I. félévében a befejezett másodfokú peres ügyek száma tizennégygyel alatta maradt az érkezésnek, addig 2015. I. félévében már a törvényszék másodfokán a befejezés harmincnycel perrel, azaz 21,7 %-kal meghaladta az érkezést. Ennek is köszönhető, hogy 2015. június 30-án csak 67 másodfokú civilisztikai peres ügy maradt folyamatban, ami jóval kevesebb egy tanácsra számítva a már említett 57,08-nál. Az adatokat a következő grafikon szemlélteti:

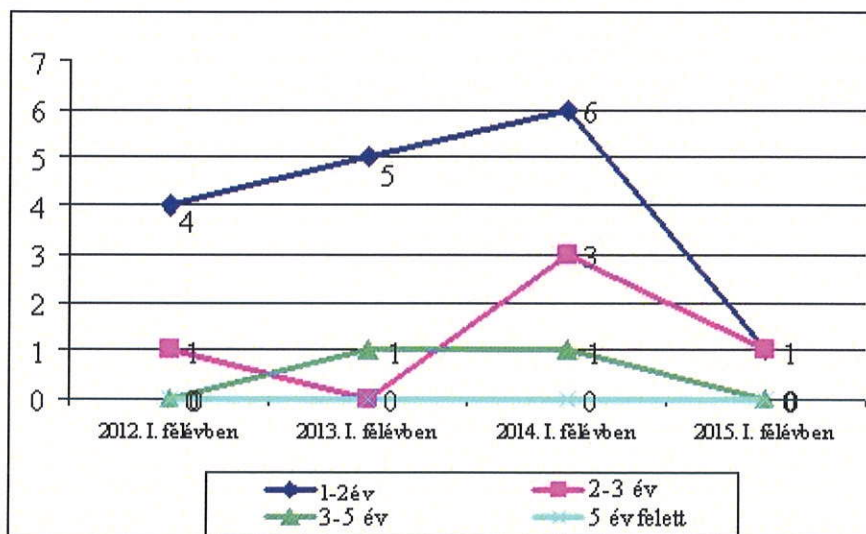
Másodfokú peres ügyek ügyforgalmi adatai

Ezeknek az ügyforgalmi adatoknak köszönhetően 2015. I. félévben csak 43,41 volt az egy tárgyaló tanácsra jutó folyamatban maradt másodfokú civilisztikai peres ügyek havi átlagos száma.

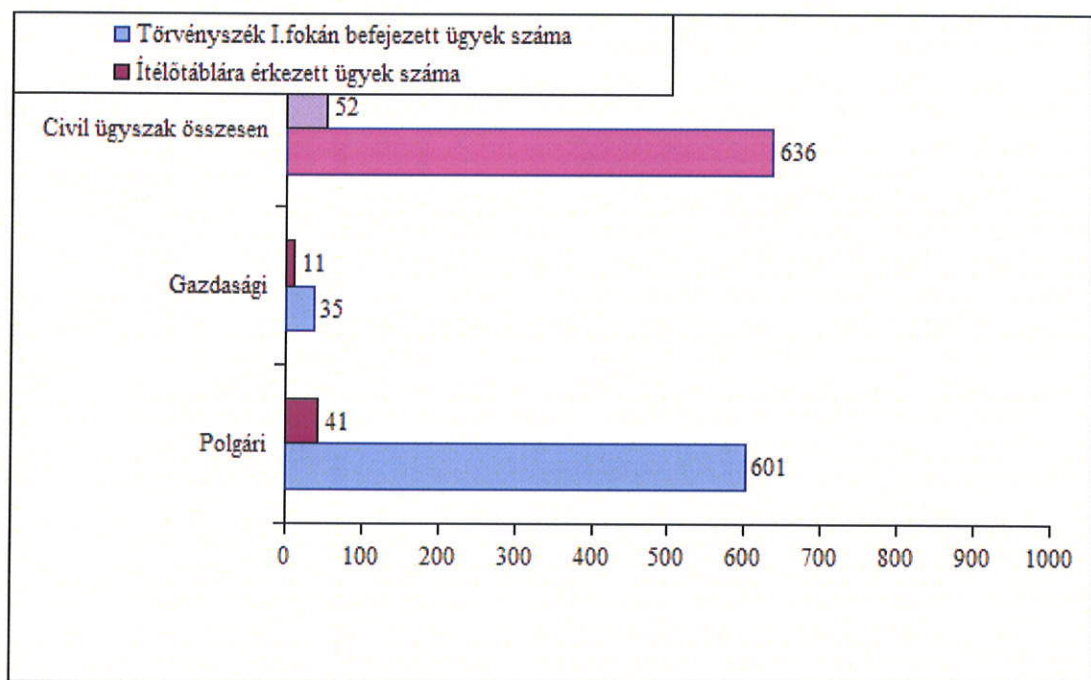
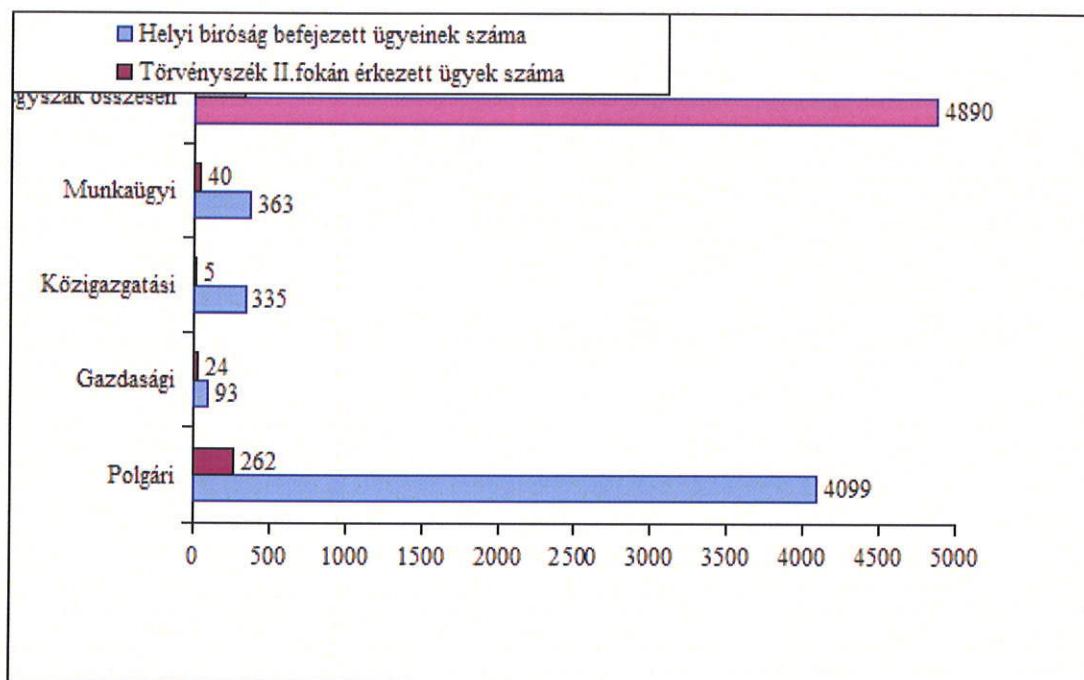
Ad c): A Gyulai Törvényszék illetékességi területének ismert halmozottan hátrányos helyzete miatt a gazdasági életet jellemzően a nem társas vállalkozások tevékenysége jellemzi. Ez rányomja a bélyegét az ebből származó jogviták gyakoriságára és minőségére is, végeredményében minimalizálja a törvényszék elsőfokú hatáskörébe tartozó peres ügyek számát. Ugyanakkor a határmentiség miatt jellemző a gyakori külföldi elem is ezekben az ügyekben. A statisztikailag megismerhetően lezárt utolsó félévben (2015. I. félév) 27 ilyen ügy érkezett, amely az országos adatnak 0,76 %-a, miközben a Gyulai Törvényszék egyébként a civilisztikai törvényszéki elsőfokú peres ügyekből ebben az időszakban 3,2 %-ban részesült.

Természetesen ez nem változtat azon, hogy ezen ügyek ügyfeleinek is joga van az időszerű és magas színvonalú igazságszolgáltatáshoz, az Országos Bírósági Hivatal elnökének stratégiai célkitűzéseinek megfelelően. A törvényszék szakmai és igazgatási vezetői, valamint bírái eddig is sokat tettek ennek megvalósításáért. Az elért eredményeket a következő grafikon mutatja:

Ami az időszerűség további fokozását illeti, a megoldást a szakmai lehetőségekben látom. Ilyenek lehetnek az adott per tárgyhöz tartozó jó gyakorlatok felkutatása a régió törvényszékein és az ítéltáblánál, valamint a szakértői bizonyítás időszerűségének növelése, ideértve a fordítás és a tolmácsolás átgondolt megvalósítását is.

Ami pedig az ítélezés megalapozottságát illeti, a következő diagramok a 2015-ben befejezett, illetve megfellebbezett ügyek arányát szemléltetik:

Mint látható, mindkét bírósági szinten rendkívül alacsony a fellebbezések aránya, ami azt mutatja, hogy az ügyek elsőpró többsége a felek megelégedésére fejeződik be.

A gazdasági ügyek alacsony ügyforgalmi adatai között néhány ügy is igen nagy arányt tud megjeleníteni, azonban a fellebbezett ügyek száma beszédesen alacsony. Idevéve még azt is, hogy eredményes felülvizsgálati indítvány alig, alkotmányjogi panasz még annyira sem fordul elő, a civilisztikai ítélkezés a Gyulai Törvényszék területén magas színvonalúan megalapozott. Kollégiumvezetői kinevezésem esetén ennek megtartása az önképzés, a helyi képzés, a regionális és központi képzés, a workshopok és a mediáció bővítésével, munkacsoportok szervezése és jó gyakorlatok átvétele-átadása útján lesz a feladatom.

II.

Az emberi erőforrásokkal való gazdálkodás

A Gyulai Törvényszék emberi erőforrással való gazdálkodása más törvényszékekhez képest esetenként nehezebb problémákat eredményez, és a vezetés részéről gyakorlatilag folyamatos odafigyelést igényel. Békés megyében relatíve sok (7) járásbíróság, valamint a közigazgatási és munkaügyi bíróság működik, amelyeknél a személyi és a tárgyi feltételek egyenrangú biztosítása alapvető fontosságú. Ez ténylegesen azt eredményezi, hogy a törvényszéki, a közigazgatási és munkaügyi, valamint a járásbírósági bírák, bírósági titkárok munkaterhét folyamatosan ellenőrizni szükséges, és amennyiben bármelyik szervezeti egységben az érkezést illetően vagy egyéb okból (például tartós távollét) többletterher merül fel, meg kell találni azokat a más bíróságokon esetlegesen meglévő szabad kapacitásokat, amelyekkel rövidebb idő alatt a folyamatban lévő ügyek növekedése elhárítható.

A statisztikai adatok jelenleg azt igazolják, hogy a járásbíróságokon, valamint a közigazgatási és munkaügyi bíróságon viszonylagosan egységes, arányos a peres munkateher, de esetenként ebben a körben adódhatnak változások. A Gyulai Törvényszék működési területén ezeket a problémákat gyakran a kirendelés intézményével oldjuk meg, ami a jövőben is célszerű eszköznek mutatkozik. Minden ilyen esetben meg kell vizsgálni, hogy a kirendelés a bíró saját referádájának megtartása mellett, vagy anélkül történjék, amit a kirendelendő bíró és az ő bírósága ügyforgalma alapján lehet megítélni. A közepes járásbíróságokon – amint arról elnökhelyettesként tapasztalatot szerezhettem – az ügyérkezési adatok alapján általában 2,5 bíróra lenne szükség, és mindig az adott ügyforgalmi helyzet dönti el azt, hogy melyik bíróságon legyen egy meghatározott időszakban változás. Az előttünk álló ciklusban előreláthatólag figyelemmel kell lenni arra is, hogy a Békési Járásbíróságról egy státusz (Gregorné dr. Szabó Dorottya békéscsabai járásbírósági elnökhelyettesi kinevezése folytán) a Békéscsabai Járásbíróságra került, és bár a Békési Járásbíróság illetékességi területe a korábbihoz képest valamelyest szűkült, az oda történő kirendelés lehetőségével szükség szerint élni kell.

Továbbra is irányadó az az elvárás, hogy a járásbírósági bírák csak a peres ügyeket intézzék, a perenkívüli ügyeket a hatáskörtől függően bírósági titkárok vagy más igazságügyi alkalmazottak lássák el. Csak és kizárólag rendkívüli helyzetekben – és rövid időszakra kiterjedően – történhet meg, hogy a bírák besegítsenek a szabálysértési vagy a végrehajtási

ügyszakban, például több titkár tartós távolléte esetén, és ha az ő pótlásuk más bíróságról sem lenne lehetséges.

A fentiekől részben eltérő, bonyolultabb a helyzet a törvényszéken.

A Gyulai Törvényszék civilisztikai ügyszakában – a törvényszék elnökét is ideértve – jelenleg 15 bíró, 3 titkár és 11 igazságügyi alkalmazott dolgozik. Érdemes szólni arról, hogy a bírák munkamegosztása miképpen alakul, különösen annak a fényében, hogy a Gyulai Törvényszék elnöke a pályázatában célként tűzte ki a lehetőség szerinti specializálódást, a minél homogénebb összetételű referádák kialakítását. A megvalósítás érdekében a következőket látom szükségesnek:

Az ügyelosztás jelenlegi rendje szerint egy bíró kizárólagosan elsőfokú ügyeket, három 50-50%-os arányban peres és felszámolási ügyeket intéz, a többiek a másodfokú ügyeket bírálják el. A kollégiumvezető-helyettes a 9. Pf. tanács előadó bírájaként működik tovább, olyan mértékben, amely a vezetői tevékenysége mellett, az igazgatási szabályzatot is alapul véve vállalható.

A törvényszéki elsőfokú ügyeket intéző bírák azonban jelenleg – egy kivétellel – nagyobb ügyteherrel működnek, hiszen egyenként hozzávetőlegesen közel 60 db elsőfokú peres és 150-200 db felszámolási ügy van rájuk kiosztva.

Mivel az érintett bírák egyike én magam vagyok, kinevezésem esetén ez a helyzet nem tartható. Az előzőekben felsorolt kollégiumvezetői feladatok mellett havonta legfeljebb egy tárgyalási nap és az annak megfelelő számú ügy kiosztása vállalható, Belső kapacitás más területről jelenleg nem szabadítható fel, ezért a kinevezésem esetén javaslatot teszek a törvényszék elnökének egy járásbírói bíró törvényszékre történő kirendelése érdekében. A teljes körű megoldás egy új törvényszéki bírói státusz kialakítása és arra pályázat meghirdetése lehet. A pályázatot törvényszéki felszámolási bírói állásra kellene kiírni, amelynek sikere esetén egy kézben összpontosulnának a felszámolási ügyek vagy a mennyiségtől függően azok nagyobb része, ami tovább segítené a szerepek letisztulását.

A munkateher enyhítésének szolgálatában az erre érdeklődést mutató járásbírói bírákat egyenként – a másodfokú ítélkezésben történő tapasztalatszerzés érdekében – három hónapra ki lehetne rendelni a Gyulai Törvényszékre, a saját referádájuk részbeni megtartása mellett. A kirendelt bíró heti egy tárgyalási napon előadó bíróként működhetne közre az egyik tanács munkájában, ellátva az összes ebből fakadó feladatot. Így – miután az előadó bírók esetében szabad kapacitás mutatkozik – akár az sem kizárt, hogy a kirendelt bíróval kíségetett tanács szükség esetén plusz tárgyalási napot tartson.

A fentiek elősegítik a pályázati kiírásban szereplő rövid- és hosszú távú kihívások megoldását is. Az új törvényszéki bírói státusz létrehozása lehetővé teszi az elsőfokú ügyek befejezéseinek növelését, hiszen a felszámolási ügyek új bíró általi átvétele lehetővé teszi, hogy az elsőfokú ügyeket tárgyaló bírák teljes kapacitásukat a perekre fordítsák. A másodfokú ítélkezés ügyforgalmi statisztikája pedig a kirendelt bíró bevonásával egyértelműen javítható.

Kinevezésem esetén folytatni szeretném azt a hagyományt, hogy a törvényszéki tanácselnököket a kollégiumvezető (a törvényszék elnökének egyetértésével) bevonja a bírói

vizsgálatokba, értékelésekbe, mint ahogyan – a törvényszéki és járásbírói bírakkal együtt – a kollégiumi előterjesztések készítésébe, célvizsgálatok lefolytatásába és az egyéb kollégiumi munkákba is, egyben szorgalmaznám, hogy a törvényszék elnöke a munkaterv szerinti bíróvizsgálatokat már az év elején, ütemezetten rendelje el, hogy a vizsgálók a vizsgálatokhoz tudják igazítani az ítélkezési tevékenységüket és az évi rendes szabadságukat is.

A Gyulai Törvényszék elnöke a pályázatában kitért arra is, hogy a hatékonyság érdekében a bírák adminisztrációs terheit enyhíteni kell, valamint előtérbe kerülhet a teammunka-jellegű ügyintézés is. A leírtakkal természetesen egyet kell értenünk, azonban a jelen időszakban sajnálatos módon ezekben nem látok előrelépési lehetőséget.

Az elektronikus ügyintézésre átállás kezdeti nehézségei következtében egyelőre annak alkalmazása inkább többletteleherként jelentkezik (a bírói utasítások elektronikus és papír alapú párhuzamos rögzítése egyértelműen jelentős plusz adminisztrációs terhet ró a bíróra, egyben elveszi az időt a tárgyalásra történő felkészüléstől, a határozat megírásától is). A gyakorlati alkalmazás dönti el, hogy milyen egyszerűsítések könnyíthetnék meg a bírák ez irányú feladatait. Ezeket folyamatosan szükséges figyelemmel kísérni, a tapasztalatokat és a javaslatokat összegyűjteni, és a bírák valós igényeit az OBH, illetve a fejlesztésért felelős informatikai szakemberek tudomására hozni, amit alapvető kollégiumvezetői feladatnak tartok.²

A teammunka igénye nyilvánvaló okokból merül fel, azonban a gyakorlati megvalósulás a Gyulai Törvényszéken csak akkor jöhetne létre, ha ahhoz a személyi feltételek adóttak, azaz a jelenleginél jóval több bírósági ügyintéző, fogalmazó és különösen bírósági titkár működne. A bírósági titkárok helyzete számomra mindig is kulcskérdés volt, nem véletlen, hogy az elnöki jogkörben eljáró elnökhelyettesi időszakom alatt létrehoztam egy ún. titkári munkacsoportot, amelynek a feladata annak a felderítése volt, hogy az ügyérkezők, a folyamatban lévő ügyek száma, és a statisztikai szemléleten túli szakmai indokok alapján az egyes bíróságokon mennyi bírósági titkár alkalmazása szükséges. Fel kellett tehát tárni a járásbírói beosztott bírósági titkárok munkaterhét, javaslatot tenni az egyes aránytalanságok kiküszöbölésére, és a bírósági titkárok által végzett ügyek hatékonyabbá tételére.

A munkacsoport összegző megállapításai között szerepelt, hogy az egyes járásbírói bíróságokon az engedélyezett bírói létszám 30%-ával közel azonos, de járásbírói bíróságként legalább kétfő

² Igazgatási szabályzat 28. § (1) A kollégiumvezető szervezi és vezeti a kollégium munkáját.

(2) A kollégiumvezető feladata különösen:

...

g) ellenőrzi a kollégiumon belül az eljárási határidők és ügyviteli szabályok megtartását, ennek érdekében betekint az eljáró bíró vagy a tanácselnök által a Bűsz. előírásai szerint vezetett nyilvántartásba; a törvényszék kollégiumvezetője e feladatot a kollégium illetékességi területéhez tartozó járásbírói bíróságokon is ellátja

...

i) ellátja a bírósági titkárok, a bírósági fogalmazók, a bírósági ügyintézők és az egyéb igazságügyi alkalmazottak képzésének a szakmai irányítását, felügyeletét,

...

n) ellátja azokat a feladatokat, amelyeket a Bszi., egyéb jogszabály, az OBH elnökének szabályzata, határozata, intézkedése, valamint a szervezeti és működési szabályzat a hatáskörébe utal,

o) előterjeszti - a szolgálati út betartásával - az ítélkezést segítő, támogató, központi intézkedést igénylő javaslatát, különösen a képzés, jogszabályalkotás, szabályzatalkotás, -módosítás körében.

bíróági titkár legyen, ehhez kell igazítani a kirendeléseket és a jövőbeni kinevezéseket. A bíróági titkárok munkamódszere lényegében hasonlóságokat mutatott, ugyanakkor el kell érni minden bíróságon, hogy ők is – a bírókhoz hasonlóan – mentesüljenek az adminisztratív terhek többsége alól (határozatok leírása, nyomtatás, stb.).

A csőd- és felszámolási ügyekben önálló aláírási jogkörrel bíróági titkár is eljárhat, azonban az érdemi határozatok többségét kizárólag bíró hozhatja meg. Figyelembe véve azt a már ismert tényt, hogy több bíróági titkári álláshelyben a Gyulai Törvényszék a közeljövőben nagy valószínűséggel nem részesül, és a feladatokat a jelenlegi létszámmal kell megoldani, jelenleg nincs realitása annak, hogy a bíróági titkárokat a felszámolási ügyszakba akár önálló hatáskörrel, akár team tagjaként bevonjuk.

A bíróvá válásra felkészítés szempontjából kiemelten fontosnak tartom, hogy a bíróági titkárok a peres ügyek intézésében a bíró munkáját segítve részt vegyenek. Ez azonban a bíróági titkárok jelenlegi munkaterhe mellett gyakorlatilag lehetetlen, mint ahogyan a teambe történő rendszeres bevonásuk is. Továbbra sem mondhatunk le azonban arról, hogy kutassuk, milyen képzési formák, lehetőségek vehetők igénybe annak érdekében, hogy szakmailag magas színvonalon működő, a bírói hivatásra elkötelezetten készülő titkáraink elkerüljék a nemperes ügyek rendkívül magas számából és monotonijából eredő kiégést, ami nemcsak az érintett munkavállalónak, hanem a szervezetnek is elemi érdeke.

A civil szervezetek nyilvántartásba vétele iránti ügyeket illetően – az egyébként is nagyszámú érkezés mellett – az év elején újabb dömpingérkezés várható, hiszen Békés megyében 1440 szervezet nem tért még át az új Polgári Törvénykönyv szerinti működésre. Ez hozzávetőlegesen az összes, a Gyulai Törvényszéken nyilvántartásba vett szervezet 50%-át teszi ki. Jelenleg két bíróági titkár dolgozik ebben az ügyszakban (egy harmadik bíróági titkár a Battonyai Járásbíróságra kapott kirendelést), ezért itt mindenképpen szükség van további bíróági titkárokkal való kíségetésre. Fontos az is, hogy a bíróági titkárok megkapják a kellő adminisztrációs támogatást, valamint az elhelyezésükről is gondoskodni szükséges, hiszen a jelenlegi irodában nem férnek el négyen.

A civil szervezetekkel kapcsolatos peres és nem peres ügyeket illetően kollégiumi ülés vagy workshop tartása is indokolt lehet, a megszüntetésekkel, a megszűnések megállapításával, illetve a civil szervezetek felszámolásával kapcsolatosan is.

Az egyéb igazságügyi alkalmazottak indokolt létszámát folyamatosan figyelni kell, valamennyi szervezeti egység civilisztikai ügyszakában is, ami a törvényszék elnöke részéről meg is valósul; az eltelt időszakban történtek már létszám-átcsoportosítások. A törvényszéken négy fő a lajstromirodán dolgozik, így mindössze hét fő az, aki a másodfokú tanácsok, az egyesbírák, illetve titkárok melletti leírói feladatokat lát el. A tapasztalat szerint akár egy fő kiesése is komoly gondokat okozhat. A rendkívül feszes létszám nem teszi lehetővé a további elvonást. A tisztviselők, írnokok munkájának homegenizálása mellett – ami meg is valósult, hiszen az első- és másodfokú tanácsokhoz, valamint a bíróági titkárokhoz önálló leírók kerültek – figyelmet kell fordítani arra is, hogy szükség esetén konvertálható tudással rendelkező, bármely ügycsoportban bevethető leírói állomány álljon rendelkezésre. Ezzel együtt legfontosabb jelenleg az, hogy a civil kezelőirodában két bíróági ügyintéző működjön, akik az ügyfélfogadason túl önálló hatáskörben az ügyeket is intézhetik.

A Cégbíróságon működő bírák és igazságügyi alkalmazottak munkaterhét és tevékenységük szervezését mindig az aktuális jogszabályváltozások befolyásolják. Igen gyakran előfordul – mint például legutóbb az új Polgári Törvénykönyv hatályba lépését követően –, hogy dömpingszerű az érkezés, máskor ugyanakkor kiegyensúlyozottabb lehet a munkavégzés. Egyértelműen megállapítható, hogy a cégbírói munkatársak sokszor önállóan, külső segítség nélkül is képesek áthidalni a nehézségeket, ami a hozzáállásuk, munkabíráskodásuk nélkül nem lenne megvalósítható.

Már most fel kell készülni ugyanakkor a következő hasonló változásokra, hiszen várható az új cégtörvény és végelszámolási törvény, amelyek várhatóan több jogértelmezési problémát vetnek fel. Minden segítséget és támogatást meg kell adnunk a cégbírók és a cégbírói igazságügyi alkalmazottak részére (szakmai anyagok, oktatás, szomszédos megyékkel történő egyeztetés, stb.). Indokolt esetben a jogi képviselők és a Békés megyében működő cégek vezetői részére is – a sajtónyilvánosság útján – tájékoztatást kell nyújtanunk. A 2016 első felében várható ügyérkezés-emelkedés ellenére az itt dolgozó 4 cégbíró, a jelenleg rendelkezésre álló igazságügyi alkalmazotti állománnyal együtt, a továbbiakban is biztosítani tudja az időszaki jogalkalmazást.

A végrehajtói irodában két végrehajtó (közülük az egyik a csoportvezető), irodavezető, valamint az adminisztrációs munkát végzők is elegendő létszámban működnek. Az utóbbi években megvalósított fejlesztések (EXECUTOR program, adatbázisok és az MBVK elérése), az iratkezelés rendszerének megreformálása, valamint a végrehajtási cselekmények sorrendjének, módszerének kialakítása egyértelmű eredményeket hoztak, a folyamatban lévő ügyek számának csökkenésében és a bevétel nagyságát illetően is.

III.

A tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás

A Gyulai Törvényszék területén működő bíróságok és más szervezeti egységek túlnyomó többsége szinte teljes körűen alkalmas arra, hogy azokban a bírák és igazságügyi alkalmazottak az elvárt magas színvonalon folytathassák munkájukat. A műszaki beruházások, karbantartások ugyanakkor a feltételei annak, hogy az eddig elért eredményeket megtartsuk.

A Gyulai Törvényszék, valamint a Cégbíróság és a Gyulai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, illetve a Végrehajtói Iroda közös épülete az igazságszolgáltatás társadalmi szerepéhez méltó körülményeket nyújt a munkavégzéshez. A törvényszéki épület tetőszerkezete felújítását, valamint a pincehelyiségek szigetelését folytatni kell, ez utóbbi már csak abból a szempontból is lényeges, hogy a civilisztikai peres és nemperes iratok nagysága egyre nagyobb helyigénnyel jár, és egy megfelelően szigetelt pince az iratok tárolását nagy mértékben megkönnyítené. Ehhez kapcsolódóan törekedni kell az irattári kapacitás bővítése érdekében gördíthető vagy stabil polcrendszerek beszerzésére is – hasonlóra a Jablonszky-program keretében volt már példa.

Az ügyfelek méltó és kulturált kiszolgálása érdekében az ügyfélterek megfelelő felújítása elkerülhetetlen, amire a már említett Jablonszky-program ugyancsak módot adhat.

Más épületekben is hasonló beruházások várhatóak, hiszen a kereteket az Országos Bírósági Hivatal által meghirdetett programok (jelenleg a Jablonszky) szabják meg, amelyek rendkívüli segítséget jelentenek a saját költségvetésből megoldhatatlan építési munkák (klimatizálás, nyílászárók cseréje, energetikai korszerűsítések), valamint a karbantartási (például a festési, mázolósi) munkák elvégzéséhez is.

A Gyulai Törvényszékre az eddig meghirdetett pályázati lehetőségek igénybe vételében is aktív volt. Kollégiumvezetőként támogatnám az igazgatási vezetés jövőbeli hasonló törekvéseit. A pályázatok elkészítésében, és azok megvalósulásának felügyeletében a korábbi években aktívan vettem részt, amennyiben a kollégiumvezetői munka mellett erre lehetőség nyílik, e tekintetben a törvényszék elnöke a kinevezést követően is számíthat a munkámra.

A törvényszéken az informatikai felszereltség többnyire megfelelő. Valamennyi bíró és igazságügyi alkalmazott rendelkezik asztali számítógéppel, és a tárgyalótermekben is elhelyezésre kerültek a munkaállomások. Ez a tárgyalótermi munkát jelentősen megkönnyíti, hiszen így elérhetővé vált a BIIR program, valamint a CompLex Jogtár. A bírák jelenős része digitális hangrögzítőt használ, azonban a még mindig meglévő régi eszközök kiváltására további digitális diktafonok és a hozzájuk kapcsolódó leírószettek beszerzése szükséges. Keressük a beszédfelismerő szoftverek alkalmazásában rejlő lehetőségeket is. Valamennyi bíró, bírósági titkár és fogalmazó, valamint az igazgatásban közreműködő legfontosabb más igazságügyi alkalmazottak részére a lehetőségektől függően törekedni kell notebookok beszerzésére. A már meglévő laptopokon a távoli asztal elérése (a Verde program feltelepítése) megkezdődött, folyamatban van.

Alapvető fontosságú, hogy az elavult munkaállomások, nyomtatók cseréje folyamatosan megtörténjen. Az Országos Bírósági Hivatal központi beszerzés keretében új munkaállomásokat, monitorokat, notebookokat, és multifunkciós nyomtatókat is biztosít, melyek saját beszerzéseinkkel együtt ugyancsak támogatják a XXI. századi követelményeknek megfelelő munkafeltételek kialakítását és folyamatos biztosítását.

A civilisztikai (és a büntető) ügyszakban vannak olyan szoftverek, programok, amelyek megvásárlását, fenntartását korábban és jelenleg is indokoltnak tartom. Ilyen az ún. Justicia Online program, amelyben gyakorlatilag szinte minden lényeges jogszabály és kommentár, valamint szakcikk is megtalálhatóak. De hasonlóan fontos – sőt nélkülözhetetlen – a már említett végrehajtói ügyviteli program (EXECUTOR) is. A szabad forráskódú Libre Office ingyenességénél fogva jelentős megtakarításokat eredményez, azonban továbbra is fontos lehet az MS Office beszerzése, amely – különösen a vezetői munkában hasznosítható – többlétszolgáltatásokat biztosít, akár a Word, akár az EXCEL dokumentumokban.

A Gyulai Törvényszéken már kialakult az a rendszer, amely a bírák és igazságügyi alkalmazottak szakmai igényeit nagyobb részben kielégíti a szakkönyvek és a folyóiratok terén, és amely egyúttal a tervszerű, takarékos, egyben környezetkímélő gazdálkodás jegyeit is magán hordozza. A szakirodalom területén az elektronikus kiadványok felé kell fordulnunk. Ez indokolja papíralapú folyóiratok megrendelésének megszüntetését vagy jelentős mértékű csökkentését, egyben annak a biztosítását is, hogy a bírák és igazságügyi alkalmazottak

leginkább a munkahelyükön, de részben az otthoni munkavégzésük esetén is a szakmai jellegű szoftverekhez, ezen belül a kommentárokhoz, jogszabályokhoz hozzájussanak.

A szakmai kiadványok terén rendkívüli előrelépést jelentett az ÁROP-2.2.16-2012-2013-0001 azonosító számú projekt, hiszen így központi beszerzéssel az ítélkezés szempontjából számos igen nagy jelentőségű szakkönyvhöz jutottunk hozzá (Btk. és Ptk. kommentárok, fordítókulcsok, egyéb szakkönyvek), amelyeket az utóbbi két évben már saját beszerzéseink is kibővítettek. A kollégiumvezetőségem idején is törekszem elérni azt, hogy az alapvető kiadványokat, kommentárokat, fontosnak ígérkező szakmai anyagokat, esetleg folyóiratokat a fenti módok valamelyikén megkaphassuk.

Szükség esetén ezeknek az alkalmazásához – amint a JUSTICIA Online program és az Új jogtár szolgáltatásához is – indokolt lehet alkalmi helyi képzés, amelyet kollégiumvezetőként szorgalmaznék és támogatnék.

Nem feledhető, hogy az informatikai fejlesztések nem csak a joganyagot illetően jelentkeztek az előző években és idén, hanem az alkalmazások terén is. A BIIR vagy az ÜKE új moduljainak kellő ismeretéhez – mint szakirodalom – a felhasználói kézikönyv minden felhasználó munkaállomásán rendelkezésre áll.

A kollégium anyagai (jegyzőkönyvek, ajánlások, előterjesztések) valamennyi civilisztikai ügyszakos bíró, titkár és fogalmazó számára elérhetőek az y:/bírák/civilisztika útvonalon, és ezek egy része a Gyulai Tükör felületén is. Ezen jó gyakorlat fenntartását mindenképpen indokoltnak tartom, mint ahogyan azt is, hogy a szervezetfejlesztési program keretében kialakított saját Bírószági Határozatok Tárát minél többen olvassák, mert abban valóban előremutató és a Békés megyei bírói gyakorlatot egységesíteni törekvő jogeseteket találunk. Indokolt esetben külön körlevélben is felhívom a járásbírószági és törvényszéki bírák figyelmét egy-egy olyan jogesetre, amely a Gyulai Tükör portálon elhelyezésre kerül.

Ugyanezt a megoldást alkalmaznám abban az esetben, ha a Szegedi Ítéltábláról érkezik a körözésre érdemes határozat, sőt javaslatot is tennék a Szegedi Ítéltábla kollégiumvezetőjének, hogy ezekről e-mailen vagy más módon tájékoztasson.

IV.

Bírószági integritás

A bírószági szervezet integritása, az ítélkezési és igazgatási munka átláthatósága, utóbbi kiszámíthatósága és ellenőriztósége az OBH elnökének kiemelt stratégiai célja a bírószági szervezet iránti bizalom növelése érdekében.

Ebből a szempontból nagy jelentőséggel bírt a 2011. évi CLXI tv. (Bszí) 103. §. (1) bekezdés e.) pontja, hiszen ez a rendelkezés az Országos Bírói Tanács hatáskörébe utalta a bírák Etikai Kódexének elfogadását. A 2014. november 10-i OBT ülésen sor is került az Etikai Kódex elfogadására, amely az általános etikai normákhoz képest szigorúbb erkölcsi elvárásokat

támaszt a bírókkal szemben, és nyilvánvalóvá tette a társadalom számára is, hogy a bírának a munkahelyükön és azon kívül is egy meghatározott szintű magatartást kell tanúsítaniuk.

Az Etikai Kódexen túl, a jelen pályázat megírásakor folyamatban van az integritás OBH elnöki szabályzatának elkészítése, a tervezethez kapcsolódó észrevételek megvitatása 2016. január 28-29. napján kerül sor. Azon az egyeztetésen dőlhet el, hogy milyen mélységben válnak szabályozottá az integritás-sérelmekhez kapcsolódó intézkedések, lehetőségek. Békés megyében az utóbbi években nem történt befolyásolásra irányuló kísérlet, bíránk nem tagjai pártoknak és politikai tevékenységet nem folytatnak, és – az igazságügyi alkalmazottakhoz hasonlóan – minden esetben bejelentik a törvényszék elnökének az egyéb, jogszabályilag engedett kereső tevékenységüket, illetve a velük szemben indult eljárásokat.

Az ítélkezési munka átláthatóságának fontos garanciája az ügyelosztási rend. A szignálásnak automatizmuson kell alapulnia és az ügyek elosztását előre lefektetett, objektív kritériumok alapján kell elvégezni, ami megfelel az eddigi gyakorlatnak, ezért az új igazgatási szabályzat szerinti rend kialakítása zökkenőmentes, szerves fejlődésen alapuló lesz.

A Gyulai Törvényszék – talán az országban elsőként – ügyvédsorsoló programot hozott létre, amely a peres és nemperes civilisztikai ügyekben az ügygondnokok kirendelésekor alkalmazandó. Ez a megoldás olyan automatizmust hoz létre, amely a kirendelést befolyásolhatatlanná, egyszersmind arányossá teszi, erősítve a jogkereső közönségben, hogy az egyéni szimpátiának vagy egyéb érdekeknek nem lehet szerepe.

A Gyulai Törvényszék elnöke az általa meghirdetett állásokat szinte minden esetben pályáztatja, ezzel együtt a döntéshozó dolgának megkönnyítése és a "több szem többet lát" alapú megközelítés alapján általában egy többtagú előkészítő bizottság hallgatja meg a jelölteket, és tesz javaslatot – a jelölteket ugyancsak meghallgató – elnök részére. A bizottságban képviseltetik magukat az érintett szervezeti egységek vezetői, valamint a bírói tanács elnöke is. Ezáltal biztosított, hogy a legmegfelelőbb személy kerüljön kiválasztásra, egyenlőséget biztosít a pályázók között, akik azt is tapasztalhatják, hogy a jelentkezésük, pályázatuk elbírálása nem egyszemélyi döntés, hanem transzparens, minden érintettre egyaránt érvényes kritériumrendszer alapján történik. Abban az esetben tehát, ha a pályázat a civilisztikai kollégiumot érinti, a bizottság munkájában – különösen, ha törvényszéki álláshelyről van szó – a kollégiumvezetőnek is szerepet kell biztosítani.

Az új igazgatási szabályzat a közérdekű bejelentések és panaszok intézésében a kollégiumvezetőknek egyértelmű szerepet szán³. Ebben a munkában a korábban elnökhelyettesként szerzett tapasztalatomat minden bizonnyal hasznosítani tudom. Tapasztalatom szerint bármennyire is törekszünk a 10/2012. (VI. 15.) OBH elnöki szabályzatnak megfelelő eljárás betartásával a lehető legobjektívebb válasz megfogalmazására, a panaszosok egy része képtelen beletörődni a jogerős határozatba. Mindezzel együtt is a tájékoztatási kötelezettségeinknek eleget kell tennünk, és ha valóban feltárható bármilyen hiányosság, mulasztás, a szükséges intézkedéseket meg kell tennünk, amiről a panaszost, bejelentőt tájékoztatni szükséges. Egy-egy ilyen lépés is erősítheti a bíróságokkal szembeni közbizalmat, társadalmi megítélését.

³ Igazgatási szabályzat 28. § (2) bekezdés A kollégiumvezető feladata:

k) a közérdekű bejelentések és a panaszügyek intézésében részt vesz,

A nyilvánosságot illetően a Gyulai Törvényszék rendkívül kedvező helyzetben van, hiszen az elmúlt években kialakult és megszilárdult a sajtóval való kapcsolattartásnak az a rendje, amellyel az érdeklődő sajtótermékek mindegyike részére egyenlő esélyt biztosítottunk ahhoz, hogy az objektív tájékoztatásra irányuló kötelezettségüknek eleget tehessenek. Az igazságszolgáltatásról szóló hiteles információk átadása, és a gyors, pontos tájékoztatás érdekében a kollégiumvezető feladata az lehet, hogy a sajtószóvivőnek, sajtótitkárnak szakmai tanácsokat ad, előkészíti az interjúkra, megkeresésekre adandó választ, illetve részben önállóan is felléphet, például egy-egy jelentősebb szakmai változás, pl. a Polgári Perrendtartás módosítása esetén.

A közbeszerzési és beszerzési eljárásokban – amelyekben elnökhelyettesként ugyancsak tevékeny részt vállaltam – minden esetben az OBH és a belső szabályzat rendelkezései szerint jártunk el. Amennyiben a közbeszerzések, beszerzések a civilisztikai ügyszakot érintik, és a törvényszék elnöke ebben nekem szerepet szán, a korábbi éveknek megfelelő gyakorlatot folytatnánk tovább, a Bírósági Gazdasági Hivatal vezetőjével, a közbeszerzési referenssel és más bevont bizottsági tagokkal együtt.

V.

A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése

Fontos, hogy az állampolgárok a bírósághoz fordulás esetén minél könnyebben és gyorsabban a szükséges információk birtokába jussanak. Ennek kiemelkedő lehetősége a törvényszék internetes honlapja, mely kellő információkkal szolgál az azt látogatóknak, és nyomtatványokkal segíti a jogkereső állampolgárokat. Ugyancsak a kielégítő tájékoztatást célozza a Gyulai Törvényszék valamennyi épületében elhelyezett információs portál. Mindkét tájékoztatási lehetőség kibővítésében jelentős szerepet játszott az OBH elnökének támogatásával megvalósult szervezetfejlesztési program, amelynek legjelentősebb eleme az információk, adatok bővítése volt.

Ebben a programban projektmenedzserként, és a kivitelezésben is részt vettem. Ennek folytatásaként jelenleg is én vagyok a törvényszéki honlap egyik szerkesztője, így egyebek mellett szerepem volt és van a közérdekű adatok, a közbeszerzési adatok, az ügyféltájékoztatás és a bírósági közvetítés témakörét illetően is. Kollégiumvezetőként elsősorban arra törekednék, hogy a civilisztikai szakterület tájékoztató anyagai a lehető szélesebb körben álljanak a jogkereső közönség rendelkezésére.

Tovább kell fejleszteni az alternatív vitarendezés, a bírósági mediáció lehetőségeit, különösen mivel ez a jogintézmény a felek elégedettségén túl a bírák munkaterhének csökkentését, a pertartamok csökkenését célozza. Ezen ügyek száma az elmúlt években kis mértékben ugyan, de emelkedő tendenciát mutat:

	Érkezett	befejezett	ebből			folyamatban maradt

			megállapodást kötöttek	megállapodás nélkül	egyéb módon	
2014. évben	51	46	15	19	12	8
2015. évben	68	66	15	30	21	10

A tárgyalóteremtől eltérő körülmények közötti mediációhoz a törvényszék és a járásbírók épületében kombinált funkciójú helyiségek állnak rendelkezésre.

A Gyulai Törvényszék a fentiekén túl is igyekezett mindent megtenni a bírósági közvetítés népszerűsítéséért, megismertetéséért. A szervezetfejlesztési projekt keretében készült, a mediációt népszerűsítő kisfilm megtekintését lehetővé tettük más bíróságok számára is, azt elhelyeztük az információs terminálokra, tájékoztatót készítettünk a honlapra, szabályzat készült, amelynek felülvizsgálata folyamatos. Ügyfélfogadási napokon (panasznapokon), a Nyitott Bíróság programjai keretében és az Polgári Igazságszolgáltatás Európai Napján is elhangzik a bírósági közvetítéssel kapcsolatos tájékoztatás. Kollégiumvezetőként célok a már kialakult jó gyakorlatok fenntartása, s a mediáció jogintézményének további népszerűsítése. Ezért továbbra is figyelemmel kísérem a mediációs rendezvényekkel kapcsolatos pályázatokat, ami a 2015. évihez hasonló színvonalú rendezvény megszervezését és megtartását teszi lehetővé.

Az állampolgárok minél szélesebb körű tájékoztatását szolgálják a Békés megyei épületekben megtalálható információs terminálok, és a törvényszék elnökének célkitűzései között szerepel az ügyfélcentrum kiépítése is, amihez kollégiumvezetőként mind szakmai, mind igazgatási feladataim teljesítésével járulnék hozzá.

A Polgári Igazságszolgáltatás Európai Napja alkalmából a Gyulai Törvényszék, valamint a járásbírók is már évek óta tartanak nyílt napot a középiskolák számára. Ennek keretében a résztvevők megismerkedhetnek a bírósági rendszer felépítésével, a bíróságok működésének alapvető szabályaival, illetve polgári jogi ismereteket szerezhettek. A program legkedveltebb része a perszimuláció, amelyet természetesen a diákokat leginkább érintő témákban szervezünk.

A bíróságok szolgáltató jellegét tovább erősíti az OBH elnöke által meghirdetett „Nyitott Bíróság” program, melynek keretén belül az állampolgárok részére továbbított információk köre a büntetőjogi ismeretekkel bővült. A programba a Gyulai Törvényszék szintén bekapcsolódott, és számos együttműködési megállapodást kötött a megye oktatási intézményeivel. A törvényszék elnökének aktivitása e téren a megállapodások egyre növekvő számát eredményezi.

A program mind az általános, mind a középiskolák körében népszerű. Fenntartása, illetve további célcsoportok bevonásával annak bővítése ezt követően is indokolt, hiszen ezen alkalmak lehetőséget biztosítanak arra, hogy az állampolgárok, ezen belül a jövő nemzedékét adó tanulók olyan információk birtokába jussanak, amelyek által állampolgári öntudatuk kialakulását, jogkövető magtartásukat lehet elősegíteni. A program kiváló lehetőség, hogy a

pálya iránt érdeklődők tájékozódjanak a bíróvá válás folyamatáról. A rendezvényen mód nyílik arra is, hogy a résztvevők megismerjék a bírósági viselkedési szabályokat. Kollégiumvezetőként igen fontosnak tartom, hogy ebbe a munkába folyamatosan újabb és újabb munkatársakat vonjunk be, aminek a hozadéka az állampolgárok tájékoztatása mellett az érintettek kommunikációs és egyéb képességeinek fejlesztése.

A tanúgondozási szabályzatban foglaltaknak megfelelően a törvényszék civilisztikai üzsgszakában is kijelölésre került a tanúgondozó, akinek feladata a tanúk folyamatos, sokoldalú tájékoztatása a bíróságon történő megjelenéssel összefüggésben. A törvényszék honlapján elhelyezett rendkívül alapos tájékoztatóból, mely egy bírósági titkárunk munkáját dicséri, az állampolgárok megismerhetik a tanúk jogait és kötelezettségeit, az egyes bíróságok közlekedési megközelíthetőségeit, elérhetőségeit, valamint a tanúgondozókra vonatkozó részletes adatokat is. Kollégiumvezetőként lényegesnek tartanám annak figyelemmel kísérését, hogy a tanúk tájékoztatása naprakész és a mindenkor hatályos jogszabályoknak megfelelő legyen.

A jelen pályázatban is szólni kell a gyermekbarát igazságszolgáltatás nemrégiben kialakított rendszeréről, amelynek az a célja, hogy az elérhető legmagasabb szinten biztosítsa a gyermekek jogainak tiszteletben tartását és hatékony érvényesítését. Biztosítani kell, hogy a gyermekek részvételével folyó, vagy őket érintő minden ügyben elsődleges szempont legyen a mindenképp felett álló érdekeik figyelembevétele. A kiskorúak számára is biztosítani kell a tisztességes eljárás egyes elemeit, és ezeket a jogokat a gyermek mindenképp felett álló érdekére történő hivatkozással sem lehet megtagadni vagy szűkíteni. A gyermekközponit igazságszolgáltatás jegyében alakítottuk ki a törvényszéken a gyermekmeghallgató szobát, amely néhány alkalommal már bizonyította létjogosultságát. A Békéscsabai Járásbíróságon is rendelkezésre áll a gyermekmeghallgató szoba, míg a többi járásbíróságon játszószarok található.

Nem hallgathatom el ugyanakkor, hogy több esetben jelentős nehézséget eredményezett az, amikor a peres fél, vádlott vagy éppen a tanú a bíróságra behozta a gyermekét, akire az eljárási cselekmény ideje alatt az erre kijelölt igazságügyi alkalmazottnak felügyelnie kellett. Problematikus, hogy az igazságügyi alkalmazottaink általában nem rendelkeznek gyermekfelügyelethez alkalmas végzettséggel, ez a tevékenység egyébként is nagy felelősséggel jár, és nem elhanyagolható szempont az sem, hogy az igazságügyi alkalmazott ne essen ki a saját munkájából. Kollégiumvezetőként olyan gyermekbarát megoldások kialakítását szorgalmaznám, amelyek oly módon biztosítják a gyermek mindenképp feletti érdekének érvényre juttatását, hogy közben a bíróság alapfeladatainak ellátása is zavartalan.

Fontosnak tartom a Gyulai Törvényszék történeti múltja feltárásának további folytatását, és annak megismertetését a bírakkal, igazságügyi alkalmazottakkal, ezért a továbbiakban is támogatandónak tartom a bíróság történelmének kutatását, bírósági történeti napok és helytörténeti kiállítások szervezetését, nyitva a bíróságok iránt érdeklődő állampolgárok felé is. A Gyulai Törvényszék az országban első között nyújtott be pályázatot az Országos Bírósági Hivatal által meghirdetett támogatás elérésére érdekében, mely eredményes pályázat megvalósulásaként egy rendkívül sikeres rendezvényt tartottunk, a Gyulai Törvényszék, a Szarvasi Járásbíróság, a Szeghalmi Járásbíróság múltjából, valamint korábbi sajtócikkek bemutatásával. Ezeknek az előadásoknak az anyaga a Gyulai Tükör belső portálon hozzáférhető. A bíróságtörténeti kutatások alkalmat adnak arra is, hogy nyugalmazott

bíróhátsainkkal, akik ebbe a munkába szívesen kapcsolódnak be, élő és termékeny szakmai kapcsolatot tartunk fenn.

VI.

Képzések

Nincs magas színvonalú ítélkezés magasan és folyamatosan képzett bírák és igazságügyi alkalmazottak nélkül. A képzés iránti különös elkötelezettségemet meghatározza, hogy elnökhelyettesként közel 12 éven át oktatási felelős voltam, majd egy éven át igazgatási feladatokkal megbízott tanácselnökként kaptam feladatot az oktatásszervezésben.

A kollégiumvezetőnek elsősorban a helyi és regionális képzéseknél jut szerep. A workshop, mint oktatási forma szinte berobbant a bírósági köztudatba, azt a bírák, igazságügyi alkalmazottak többsége megkedvelte és támogatja.

A jövőben is törekszem arra, hogy a Szegedi Ítéltábla területén működő törvényszékek rendezzenek regionális képzéseket, ami az ítélőtáblai joggyakorlat megismerése és a közvetlen, egymásnak történő ismeretátadás miatt nagyon lényeges. Arra is lehetőséget biztosít ez az oktatási forma, hogy megismerjék egymást a szomszédos megyék ugyanabban az ügyszakban dolgozó bírái, amely egy adott probléma esetén könnyebbé teszi a későbbi kapcsolattartást is.

A közeljövőben elfogadandó új polgári perrendtartásról és a közigazgatási perrendtartásról szóló törvények a bírák, a titkárok és a fogalmazók részére egyaránt újabb kihívásokat jelentenek. Szükséges lesz ezekről a korábban az új Polgári Törvénykönyvről megvalósult képzéshez hasonló, helyi, valamint regionális képzések lebonyolítása. Bízunk abban is, hogy ebben a körben is lehetőség lesz pályázati támogatás elérésére, amely megkönnyítheti a lebonyolítást és az oktatók személyének kiválasztását is.

A Gyulai Törvényszék elnökének tervei között a „Gyulai tudományos műhely” létrehozása szerepel, amelyben komoly törekvés jelentkezik az egyetemekkel való együttműködésre. Ez – amellet, hogy a fogalmazói utánpótlás biztosítását is célozza – akár arra is alkalmas lehet, hogy a megfelelő pályázati támogatás esetén külső (egyetemi) előadókat is bevonjunk a későbbi oktatásba.

Változatlan kihívást jelentenek a "devizás" ügyek, amelyeknél célszerű, sőt kiemelkedően fontos, hogy az eljárási cselekményeink, a vitás kérdésekben elfoglalt álláspontunk a törvényszék területén egységes képet mutassanak. Ezért már az előző évben elkezdődött egy ezzel a témával foglalkozó, workshop-jellegű rendezvénysorozat megszervezése, amelyen a törvényszéki és járásbírói bírák egyaránt részt vesznek. Amennyiben szükséges, több hasonló megbeszélésre is sor kerülhet, éspedig nemcsak ebben a témakörben, hanem az időről időre felmerülő problémák megtárgyalása végett.

Nemcsak a bírák, illetve a jogi végzettségű igazságügyi alkalmazottak tanulása a fontos, hanem hangsúlyt kell fektetni a többi igazságügyi alkalmazott képzésére is. A folyamatos jogszabályi változások a bírósági ügyintézői, tisztviselői és írnoki munkára is kihatással vannak, ezért különösen az ügykezelés körében indokolt a változó szabályok velük való megismertetése, és az egységes gyakorlat kialakítása, illetve az iktatóprogramok folyamatos fejlesztései folytán is szükséges a képzésük. A bírósági ügyintézők speciális helyzetére

munkájukkal nagy mértékben elősegíthetik a pertartamok kedvező alakulását. A Szegedi Igazságügyi Szakértői Kamara elnökével és más vezetőivel a fentiek érdekében többször is tárgyaltam, a közgyűléseken részt vettem. Ez a kapcsolat továbbra is felhasználható arra, hogy bármely szakértővel fennálló probléma (késedelem, szakmai tévedések) esetén azt közvetlenül jelezni tudjam a kamarai elnöknek, másfelől ő a megfelelő kompetenciával rendelkező szakértők felkutatásában is támogatást nyújthat.

A Gyulai Törvényszék két kollégiumának olyan kérdésekben, amelyek mindkét ügyszakot érintik, célszerű és szükséges együttműködni. Előremutató kezdeményezésként már 2015-ben is vendéglőadóként köszönthettünk a kollégiumi ülésen törvényszéki büntetőbíró, és örömkökre szolgált, hogy a Büntető Kollégium képzései is nyitva álltak a polgári bírák előtt. A Büntető Kollégium vezetőjével rendszeres konzultációkat szeretnék tartani annak érdekében, hogy a mindkét ügyszakot érintő kérdéseket feltárjuk, és a megoldásokat – ahol ez indokoltnak tűnik – közösen próbáljuk kidolgozni.

Összegzés

Többször, több helyen is leírtam és elmondtam már, hogy a jelenlegi rendkívüli eredményeket valamennyi bírósági dolgozó együttes munkájával értük el, az irányítás ugyanis csak akkor lehet eredményes, ha a feladatokkal azonosulni tudó (vagy anélkül is a kötelezettségét teljesítő) beosztottakkal dolgozunk. Szerencsésnek vallok magam, hiszen olyan kollégium élére nyújtom be a pályázatomat, amelyben dolgozók ilyen emberek.

Megtiszteltetésnek tekintem azt, hogy a pályázat benyújtására folyamatos biztatásokat kaptam, amelyek nem tagadhatóan nagyon jóleső érzéssel töltenek el. Bízom abban, hogy az összbírói értekezleten a bírótársaim többségének szavazatát elnyerem, majd az Országos Bírósági Hivatal elnöke sem látja akadályát annak, hogy a korábbi tisztán igazgatási vezetői munkám helyébe egy részben igazgatási, részben szakmai vezetői munka lépjen.

Gyula, 2016. január hó 28. napján

Dr. Zámboi Tibor
törvényszéki tanácselnök